

Šumavské roubenky, málo sněhu, ale i nové metody monitoringu - to byla témata soutěže Šumavská mozkovka 2025

23.2.2026 - Jan Dvořák | Správa Národního parku Šumava

Soutěž o nejlepší populárně naučný článek popisující výzkumy na území Šumavy zvanou Šumavská mozkovka už zná své vítěze. Dvanáctý ročník přinesl dalších pět zajímavých a velmi kvalitních článků popisujících nejružnější šumavské fenomény.

Témata letošních soutěžních článků byly velmi různorodé. Na jedné straně nás Karel Malík seznamoval s problematikou šumavských roubených chalup, na druhé straně německá výzkumnice Angelika Kölbl představila výsledky zkoumání vlivu klimatických změn na srážkové úhrny na Šumavě.

„Právě tento článek přinesl jasně viditelný dopad klimatických změn. Překvapením je třeba to, že srážky v nižších a vyšších polohách se vyrovnávají - a to není dobrá zpráva, protože je to spojeno s úbytkem sněhu ve vyšších polohách,“ představuje mluvčí Správy NP Šumava Jan Dvořák jeden ze závěrů článku s názvem *„Klimatické změny a srážky.“*

Přesto, že se jednalo o velmi dobře zpracovaný článek, plný kvalitních a závažných informací, umístil se v hlasování veřejnosti na posledním, pátém místě. Čtenáře více zaujal článek s názvem *„Jak se žije Šumavských chřástalům“*. Ten představil monitoring v minulosti hojnějšího ptačího druhu chřástala polního, který dnes patří mezi vzácné chráněné druhy nelesních ploch. Článek Jiřího Vlčka obsadil 4. místo.

„Třetí místo vybojoval článek věnující se také ornitologii, ale z trochu jiného pohledu. Ornitolog Správy NP Šumava Aleš Vondrka veřejnosti představil moderní přístupy v akustickém monitoringu ptáků na Šumavě v článku nazvaném „Noci, které naslouchají“,“ doplňuje Jan Dvořák.

Druhé místo získal článek dalšího pracovníka Správy NP Šumava Tomáše Doležala *„Až naprší a... neuschne“*. Představuje nám v něm výsledky sledování vývoje podzemní vody na revitalizovaných územích. Díky tomu se dozvídáme, jak zásadní smysl mají revitalizace uskutečněné v rámci projektu Life for Mires nejen pro území Šumavy, a kde vlastně se schovává revitalizacemi zadržená voda.

Nejvíce čtenářů, celkem 118, oslovil článek Karla Malíka s názvem *„Roubenky Šumavy“*. Zaměstnanec Správy, který má na starosti vnitřní audit je nejen vlastníkem jedné z novodobých roubenek, kterou před několika lety postavil, ale zároveň je i jejich obdivovatelem. V rámci volného času tak sbírá informace jak o historických, tak i novodobých roubených staveních, které z části představil ve svém článku.

Karel Malík se tak stal dvojnásobným vítězem soutěže Šumavská mozkovka, když v roce 2021 zvítězil s článkem popisujícím dílo Karla Klostermanna.

Populárně naučné články hodnotí také odborná porota složená ze zástupců všech čtyř národních parků České republiky.

„Zní to už jako klišé, ale je to tak - letošní ročník Šumavské mozkovky opět ukázal vysokou

kvalitu soutěžních článků a stejně jako v předchozích letech i letos se názor odborné poroty od výběru veřejnosti liší,“ zmiňuje na začátku člen odborné poroty Pavel Hubený, ředitel Správy NP Šumava a doplňuje: „**Mě osobně hodně zaujal text zachycující dlouhodobý úbytek sněhové pokrývky na bavorské straně Šumavy. Ačkoli, jak se zdá, lesy tu máme stále stejné, s našimi zimami se opravdu děje něco nezvyklého!**“

Odborná porota však vybrala jako nejlepší popularizační text článek Tomáše Doležala „*Až naprší a... neuschne*“. „ **Odborná porota složená ze zástupců všech čtyř českých národních parků ocenila hlavně komplexnost sdělení stále aktuálního tématu zadržení vody v krajině**“ hodnotí Pavel Hubený.

Pro nejlepší článek v rámci odborné poroty letos bohužel nemohl hlasovat Tomáš Röthrockl, bývalý ředitel NP Podyjí, který byl do loňského roku prvním a zatím jediným předsedou této odborné poroty složené ze zástupců všech národních parků České republiky.

„Loni jsem si přál, aby v dalších ročnících dál do této soutěže přinášel nezávislý pohled na soutěžní články a také noblesu, kterou této soutěži dokázal dát pouze on. Bohužel, krátce před vyhlášením 12. ročníku soutěže Šumavská mozkovka, kterou měl velmi rád, zemřel. Přesto, že už se nikdy žádného ročníku nezúčastní, tu s námi bude i nadále a každý ročník si jej budeme připomínat,“ uzavírá ředitel Správy NP Šumava Pavel Hubený.

O vítězi hlavní ceny, keramické Šumavské mozkovky, kterou vytvořili žáci základní školy v Borových Ladech, letos rozhodlo 296 hlasujících. V rámci slavnostního vyhlášení autoři soutěžních článků vylosovali tři hlasující: Jaroslavu Jandovou a Janu Forstovou, které obdrží věcné ceny a Jiřího Štrbáka, který získává víkendový pobyt pro dvě osoby na Kvildě v ubytovacím zařízení Správy NP Šumava.

Všechny soutěžní články jsou k dispozici zde:

<https://www.npsumava.cz/wp-content/uploads/2025/12/mozkovka-2025.pdf>

Ve Vimperku 20. 2. 2025

<https://www.npsumava.cz/sumavske-roubenky-malo-snehu-ale-i-nove-metody-monitoringu-to-byla-te-mata-souteze-sumavska-mozkovka-2025>